

บทคัดย่อ

ในการดำเนินคดีอาญาของไทย ศาลทำหน้าที่รับฟังพยานหลักฐานจากการนำสืบพยานของคู่กรณีแล้วซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา 227 ได้กำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ทั้งปวงอย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยก ประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย

อย่างไรก็ตาม พยานหลักฐานบางประเภทมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือน้อย ซึ่งอาจทำให้ศาลหลงผิด หรือเกิดอคติไปในทางที่ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง เช่น พยานบอกเล่า พยานขัดทอด พยานหลักฐานที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยังไม่มีโอกาสที่จะตรวจสอบ หรือหักล้างตามที่ควรจะเป็น เป็นต้น ถ้าพยานหลักฐานเหล่านี้มิได้ถูกตัด (exclude) ออกไป ก็จะเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ (admissible evidence) และศาลจะต้องนำมาพิจารณาซึ่งน้ำหนักเพื่อใช้วินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในคดีด้วย ซึ่งศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง หากผิดพลาดไปย่อมจะทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องถูกลงโทษทางอาญา ด้วยเหตุนี้ ป.วิ.อ. มาตรา 227/1 ที่เพิ่มขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2551 จึงได้นำหลักปฏิบัติในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานประเภทนี้ไว้ในทำนองเดียวกับแนวบรรทัดฐานศาลฎีกาที่มีมาแต่เดิม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญก็คือ

(1) เป็นการกำหนดแนวทางในการใช้ดุลพินิจของศาลในการชั่งน้ำหนักพยาน เป็นการนำแนวคำพิพากษาศาลฎีกามาบัญญัติไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสเป็นที่รู้กันโดยทั่วไป คู่ความสามารถตรวจสอบได้ และเป็นภาวะวิสัย

(2) เพื่อเป็นแนวทางในการชั่งน้ำหนักพยานที่มีข้อบกพร่องประการอื่น หมายถึงเป็นกรณีปลีกย่อย เช่น พยานที่มีจุดอ่อน เป็นญาติกับผู้ต้องหา ไม่ใช่พยานคนกลาง พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่อาจปนเปื้อน เป็นต้น ซึ่งถ้าเป็นกรณีกฎหมายต่างประเทศอาจรวมถึงพยานที่ได้มาโดยมิชอบ หรือได้จากการค้นที่ไม่ชอบ

(3) การกำหนดแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานไว้อย่างชัดเจน อาจทำให้การรับฟังพยานหลักฐานของศาลไม่ยืดหยุ่น ซึ่งควรให้เป็นวิวัฒนาการของศาลในการตัดสินจะเหมาะสมกว่า

อย่างไรก็ตาม หลักดังกล่าวใน ป.วิ.อ. มาตรา 227/1 นี้มีใช้หลักกฎหมายใหม่ แต่เป็นการนำแนวทางปฏิบัติที่ศาลไทยใช้ในการวิเคราะห์น้ำหนักพยานหลักฐาน มาบัญญัติในตัวบทโดยถือเป็นเพียงหลักเบื้องต้นในการใช้ประเมินน้ำหนักของพยานหลักฐานประเภทนี้ให้รอบคอบ

เป็นพิเศษซึ่งในต้วบทกฎหมาย บางถ้อยคำยังบัญญัติไว้ในลักษณะเปิดกว้างให้ผู้กฎหมายสามารถใช้ดุลพินิจได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรจะได้มีการอธิบายถ้อยคำในต้วบทของมาตรา 227/1 ให้มีความชัดเจนเพื่อที่ผู้กฎหมายจะได้ทราบแนวทางในการใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง